



"A penes són suficients mil anys per a formar un Estat; però pot bastar una hora per a reduir-lo a pols."

Lord Byron.



1. Els estats en el món actual.

Què és un estat?

És la unitat política i administrativa superior que regeix un territori i tots els seus habitants estan sotmesos a la seva autoritat.

Està format per:

- a) el **conjunt de ciutadans**: amb drets reconeguts i obligacions com pagar impostos
- b) **un territori**: delimitat per fronteres...sobre els quals exerceix el poder.

Els estats tenen un **conjunt de lleis** que regulen la convivència i que tots els ciutadans estan obligats a complir. Als països democràtics, la llei principal és la **Constitució**, de la qual s'en deriven les altres lleis.

1. Els estats en el món actual.

A més tenen **diferents organismes** per fer efectives les decisions que prenen:

- 1) **la policia:** manté l'ordre públic.
- 2) **l'exèrcit,** per defensar-se d'agressions exteriors.
- 3) **un cos de diplomàtics,** que s'ocupen de les relacions amb altres estats.
- 4) **un cos de funcionaris,** que executen les polítiques.

Els estats posseeixen uns **trets d'identitat** com un himne, una o diverses llengües, una bandera, una capital, sovint una moneda...

1. Els estats en el món actual.



Els estats canvien. Actualment, al món hi ha més de **200 estats**. El nombre i el territori d'aquests estats ha canviat al llarg dels segles i continua canviant. Els estats poden reduir o ampliar com resultat d'una guerra, d'un procés d'independència o d'un tractat internacional. Per exemple, Timor Oriental, neix en el 2002, o Montenegro en el 2006.

1. Els estats en el món actual.

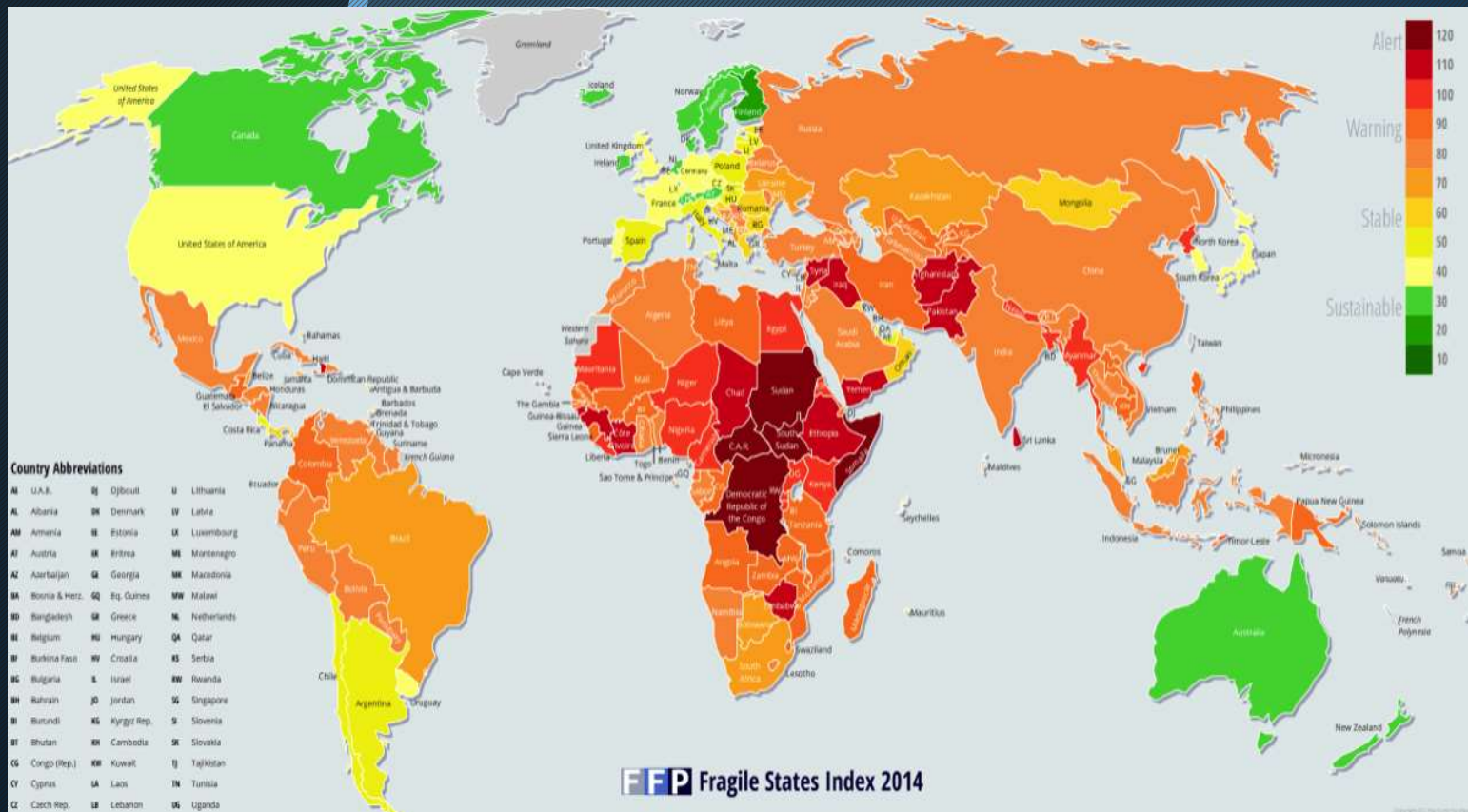
Les funcions de l'estat

1. **Estableix relacions internacionals:** funda ambaixades i consolats en altres estats, s'integra en institucions internacionals...
2. **Garanteix la seguretat nacional.** Manté l'ordre dins de les fronteres, i defensa el territori i els ciutadans contra les agressions externes.
3. **Regula l'economia i les relacions laborals.**
4. **Proporciona serveis a la població:** educació, sanitat, transport...

1. Els estats en el món actual.

Els estats fràgils o estats fallits

Són aquells en que les estructures estatals no tenen la voluntat política i / o la capacitat de dur a terme les funcions bàsiques per reduir la pobresa, facilitar el desenvolupament i protegir la seguretat i els drets humans dels seus habitants.



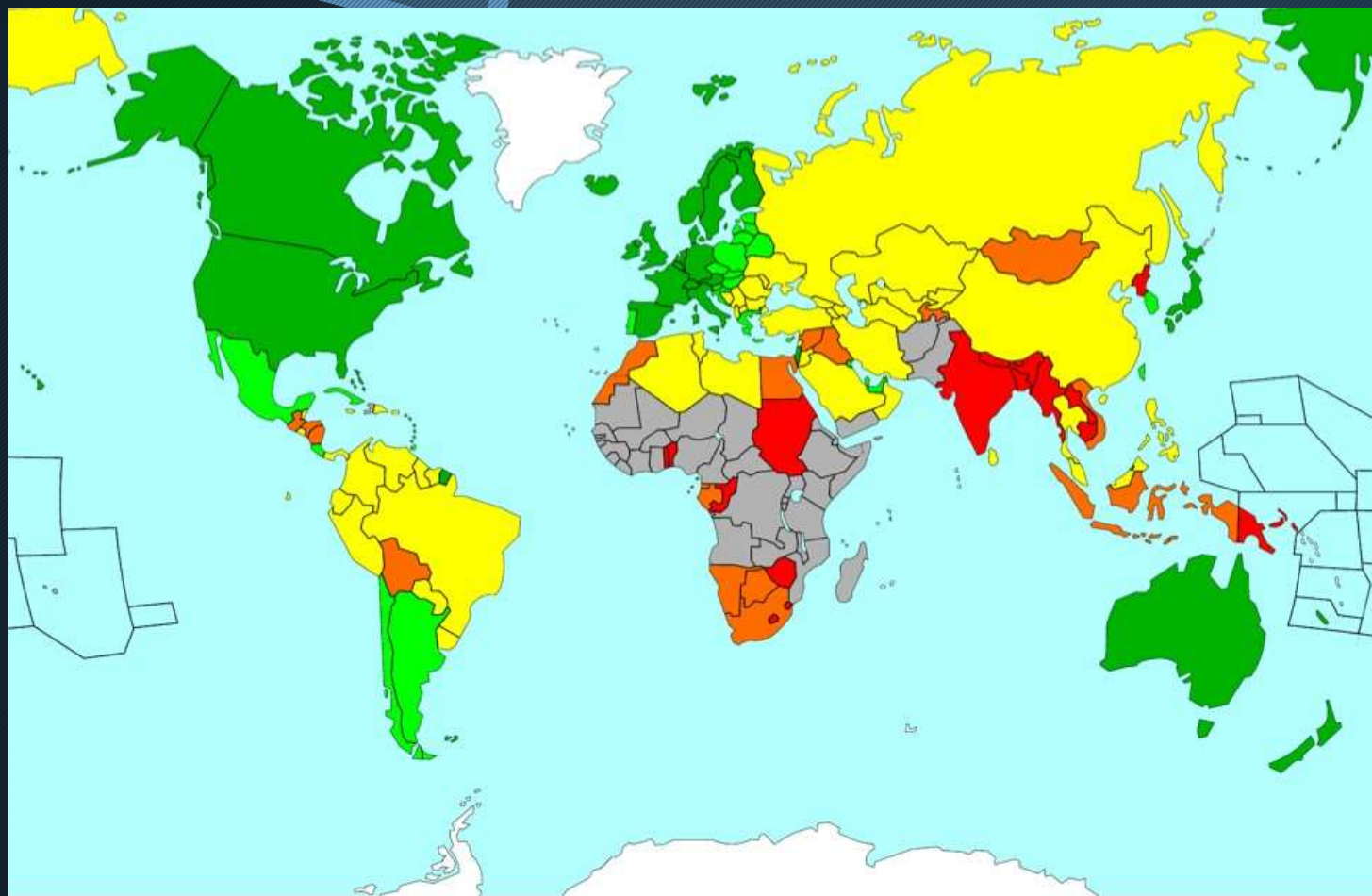
Els estats fràgils o estats fallits

Característiques:

1. Presència d'**organitzacions para-militars o para-policials** que usurpen l'ús de la violència a l'estat i l'existència amplia d'activitats il·lícites.
2. **Violació dels drets humans** i aparició reiterada de crisis humanitàries.
3. Existència de **població desplaçada o refugiada i fuga de cervells**.
4. Tutela internacional i ajut oficial al desenvolupament.
5. Incapacitat de generar recursos i corrupció generalitzada.
6. Mals resultats socioeconòmics que duren des de fa molt de temps.

En el 2014 hi havia 49 estats fràgils, més de la meitat a l'Àfrica.

1. Els estats en el món actual. L'estat de benestar



- IDH muy elevado (superior a 0,9)
- IDH elevado (entre 0,8 y 0,9)
- IDH mediano (entre 0,7 y 0,8)
- IDH bastante bajo (entre 0,6 y 0,7)
- IDH bajo (entre 0,5 y 0,6)
- IDH muy bajo (inferior a 0,5)

Index de Desenvolupament Humà

1. Els estats en el món actual.

L'estat de benestar

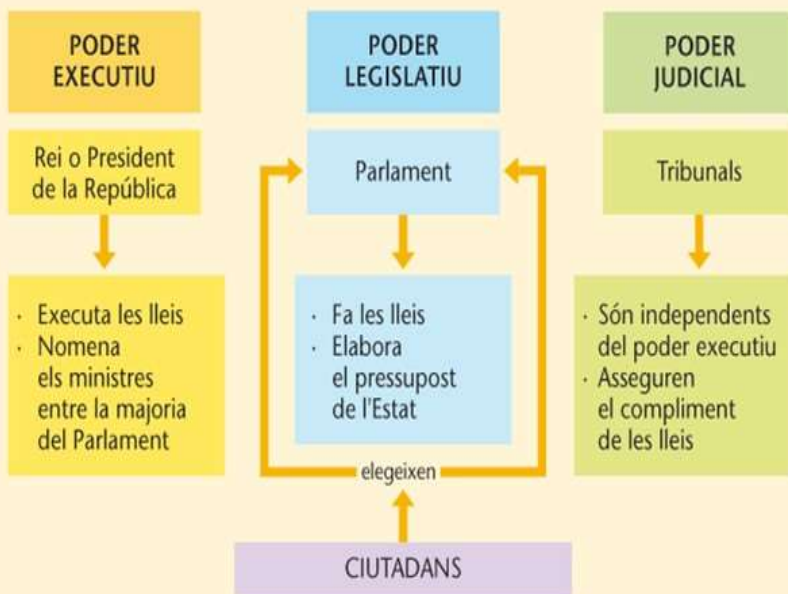
En els **estats del benestar** o **estats socials**, els estats intervenen en l'economia i proporcionen serveis bàsics a la població amb els diners dels impostos:

- Ofereixen als ciutadans **serveis públics**, com sanitat i educació gratuïts per tothom.
- Atorguen **subvencions** per atendre la població necessitada.
- Estableixen un **sistema de pensions** que permet viure dignament a les persones grans o malaltes.

Actualment només els països desenvolupats tenen estat de benestar, i és més ampli a Europa. Altres estats no presten els serveis més bàsics a la majoria de la població, bé per manca de recursos, bé per falta de voluntat política.

2. L'organització política dels estats

LA SEPARACIÓ DE PODERS



Els ciutadans participen en el govern. A través el sufragi o vot trien uns representants que governin per ells. Tots els ciutadans i ciutadanes majors d'edat poder votar i poder presentar-se a les eleccions.

Els partits presenten el seu programa, sense censura; els resultats de les eleccions són transparents i es celebren periòdicament.

Els estats democràtics

Als estats democràtics o estats de dret el poder està repartit per evitar que una persona o grup controlï tot l'estat:

- **El Parlament:** té el poder *legislatiu*, aprova les lleis i controla el govern.
- **El govern:** té el poder *executiu*. Aplica les lleis i administra el país.
- **Jutges:** exerceixen el poder *judicial*, asseguren el compliment de les lleis.

En un estat de dret totes les persones estan obligades a respectar les lleis. La constitució és la màxima llei i s'hi defineix la forma d'estat i es regulen els drets i deures dels ciutadans.

2. L'organització política dels estats

Les dictadures



Tots els poders de l'estat estan en mans d'una persona o d'un grup (l'exèrcit, els líders religiosos, un grup étnic...). A vegades prenen el poder de forma violenta després d'un cop d'estat o d'una revolució.

La majoria dels ciutadans no participen en el govern.

El govern no reconeix els drets humans, només respecta les lleis que ell dicta. No hi ha institucions que defensin els ciutadans si se'ls vulneren els drets.

El govern utilitza la **REPRESSIÓ** per eliminar qualsevol oposició política.

2. L'organització política dels estats

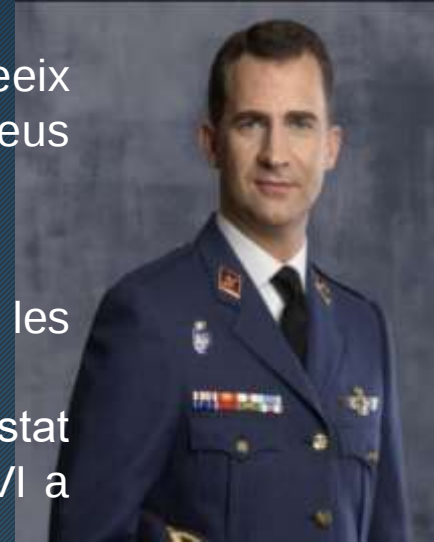
Les monarquies

Són estats en els quals el cap de l'estat és un rei que posseeix el càrrec per dret de naixement i el transmet als seus descendents. **La monarquia pot ser totalitària o democràtica.**

Les democràtiques poden ser:

MONARQUIA CONSTITUCIONAL. Si el monarca participa en les tasques de govern segons determini la constitució del país.

MONARQUIA PARLAMENTÀRIA. Si el monarca és el cap d'estat per no exerceix cap acció de govern. És el cas del rei Felip VI a Espanya.



Les repúbliques

Són estats en els quals el cap d'estat és un president. En les **repúbliques que són dictadures** el president és triat pels grups de poder, mentre que en les **repúbliques democràtiques** són els ciutadans els qui el trien.

REPÚBLICA PARLAMENTÀRIA. El cap de l'estat és triat pel parlament i no coincideix amb el cap del govern.

REPÚBLICA PRESIDENCIALISTA. El cap d'estat coincideix amb el cap del govern i és triat directament pels ciutadans. Els Estats Units, per exemple.



2. L'organització política dels estats

Els estats segons la religió

Segons la posició que ocupa la religió, els estats poden ser laics, confessionals o teocràtics.

ESTATS LAICS La religió i l'estat están separats. El ciutadans professen una religió o cap lliurement. Les lleis no es basen en cap doctrina religiosa. De vegades, aquests estats estableixen acords amb els representants d'algunes religions per la importància social que tenen per tradició. Espanya, per exemple.

ESTATS CONFSSIONALS. Hi ha una religió oficial que gaudeix d'amplis privilegis. (Regne Unit, Dinamarca, Suècia...). Està permesa la pràctica d'altres religions en aquests casos, però a la majoria, està prohibida la pràctica d'una altra religió i és objecte de coaccions i limitacions per tal d'erradicar-la.

ESTATS TEOCRÀTICS Professen una religió oficial, els llibres sagrats de la qual, esdevenen llei. Els càrrecs religiosos tenen un gran poder polític, formin part o no del govern directament. Les altres religions esta prohibides o limitades a la vida privada, i sovint son objecte de repressions per tal d'erradicar-les. Iran, exemple d'estat teocràtic



3. Els estats segons l'organització territorial

L'organització territorial de l'estat

Els estats s'organitzen en **unitats territorials més petites** per administrar el territori. Segons el país, s'anomenen *departaments*, *cantons*, *comunitats autònomes*. En un estat hi ha:

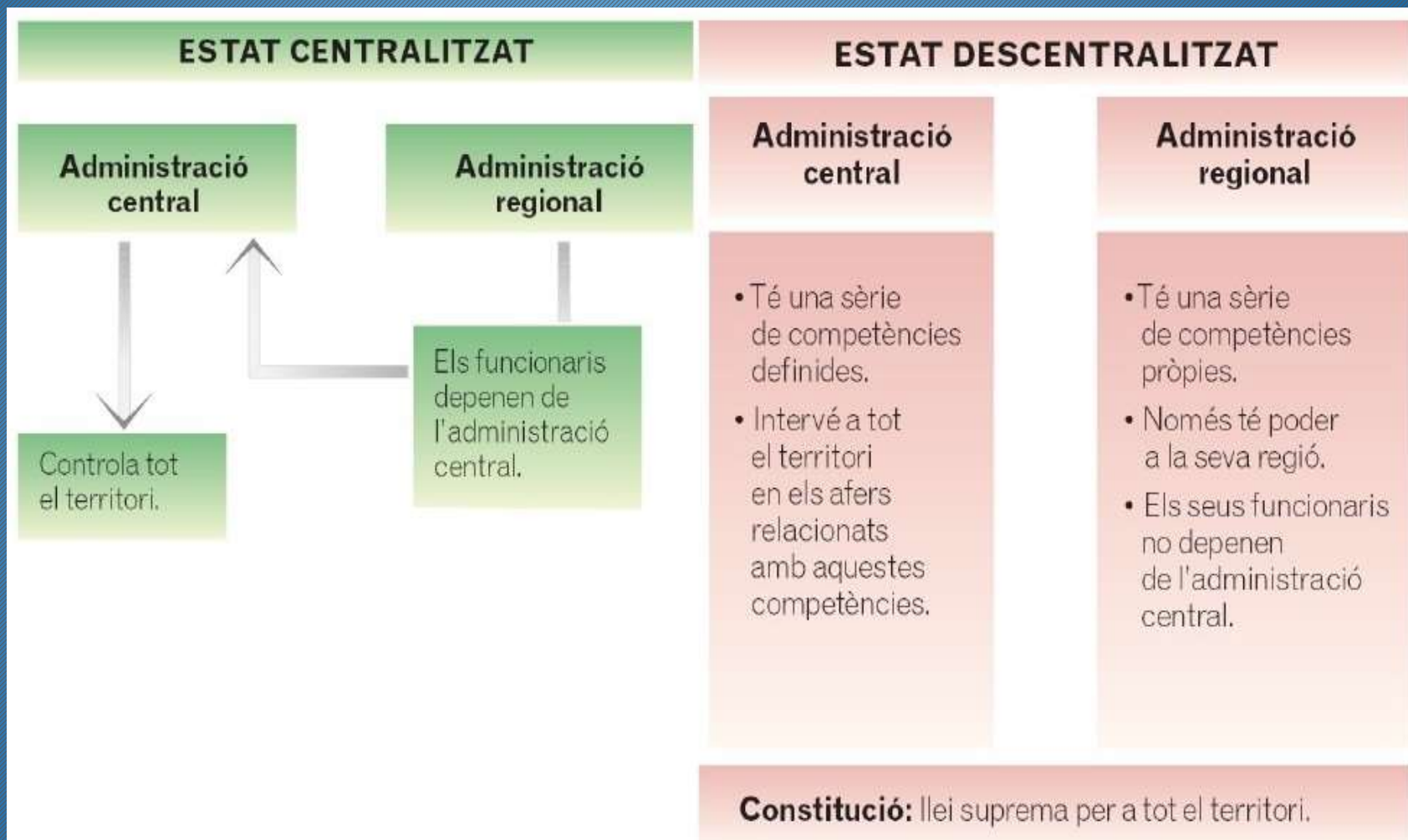
1) Una **administració central** que té competència en tot l'estat i les seves institucions de govern són: **el parlament nacional, el govern del país i els tribunals superiors**.

2) Una **administració perifèrica**, que exerceix la seva compe-tència en l'àmbit territorial que li pertoca.

Així, les **comunitats autònomes** prenen decisions que afecten el territori que els correspon i poden tenir institucions legislatives, executives i, sovint judicials.

El **govern municipal** té atribucions executives (de govern).

3. Els estats segons l'organització territorial



3. Els estats segons l'organització territorial

Els estats centralitzats

L'administració central governa tot el territori de l'estat. Hi ha institucions regionals i locals però no tenen autonomia de govern. Els funcionaris de les administracions locals i regionals són triats per l'administració central. Exemples: *França, Equador, Nova Zelanda.*

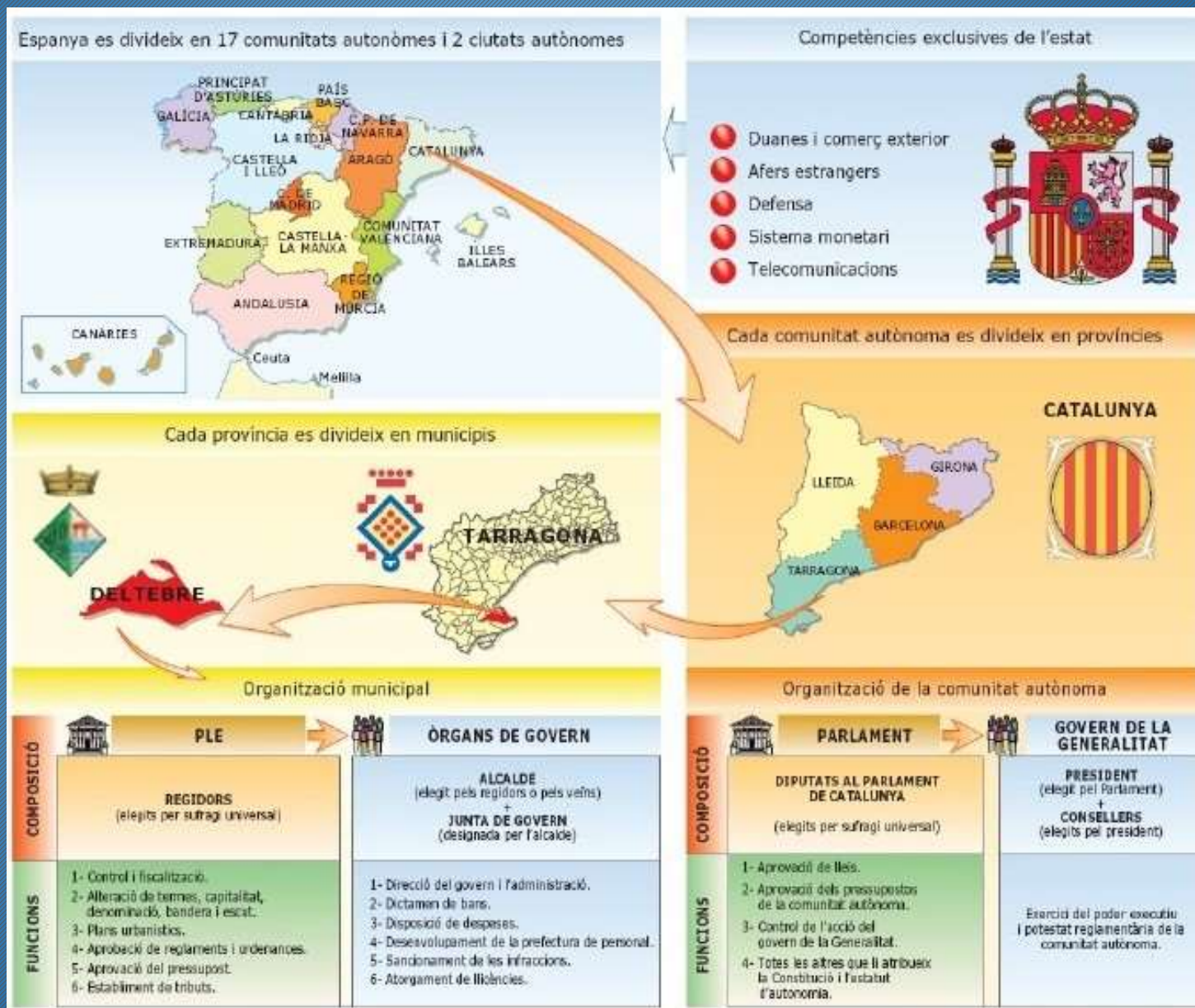
Els estats descentralitzats

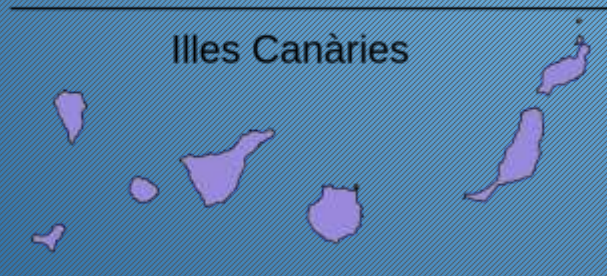
Hi ha unes institucions estatals per tot l'estat i unes lleis comunes per a tots els territoris i les regions tenen institucions pròpies: un parlament, un govern i uns tribunals.

Els ciutadans poden participar en *eleccions estatals, regionals o locals* per triar els membres dels governs o parlaments.

Les regions tenen amplis poders en el seu territori. Les competències, les matèries sobre les quals tenen poder, es defineixen en les constitucions. Poden dictar normes en aquestes competències que regeixen només en la seva regió. Exemple: *Estats Units, Espanya*

Organització territorial d'un estat descentralitzat: Espanya





Melilla

Organització territorial
de l'**Estat espanyol**
en comunitats autònomes



4. Els grans àmbits geopolítics

La regulació de les relacions internacionals

Els estats es relacionen entre ells, generalment de forma pacífica.

1. Estableixen **relacions diplomàtiques** a través de les ambaixades i els consolats.
2. Mantenen **intercanvis econòmics** per abastir-se de productes i serveis que els falten i vendre els que els sobren.
3. Es produeixen **moviments de població** (motius de feina, turisme, estudis...)
4. Estableixen **relacions culturals**: per exemple els acords entre universitats i centres de recerca.

Per facilitar les relacions els estats signen **acords, pactes, tractats**.

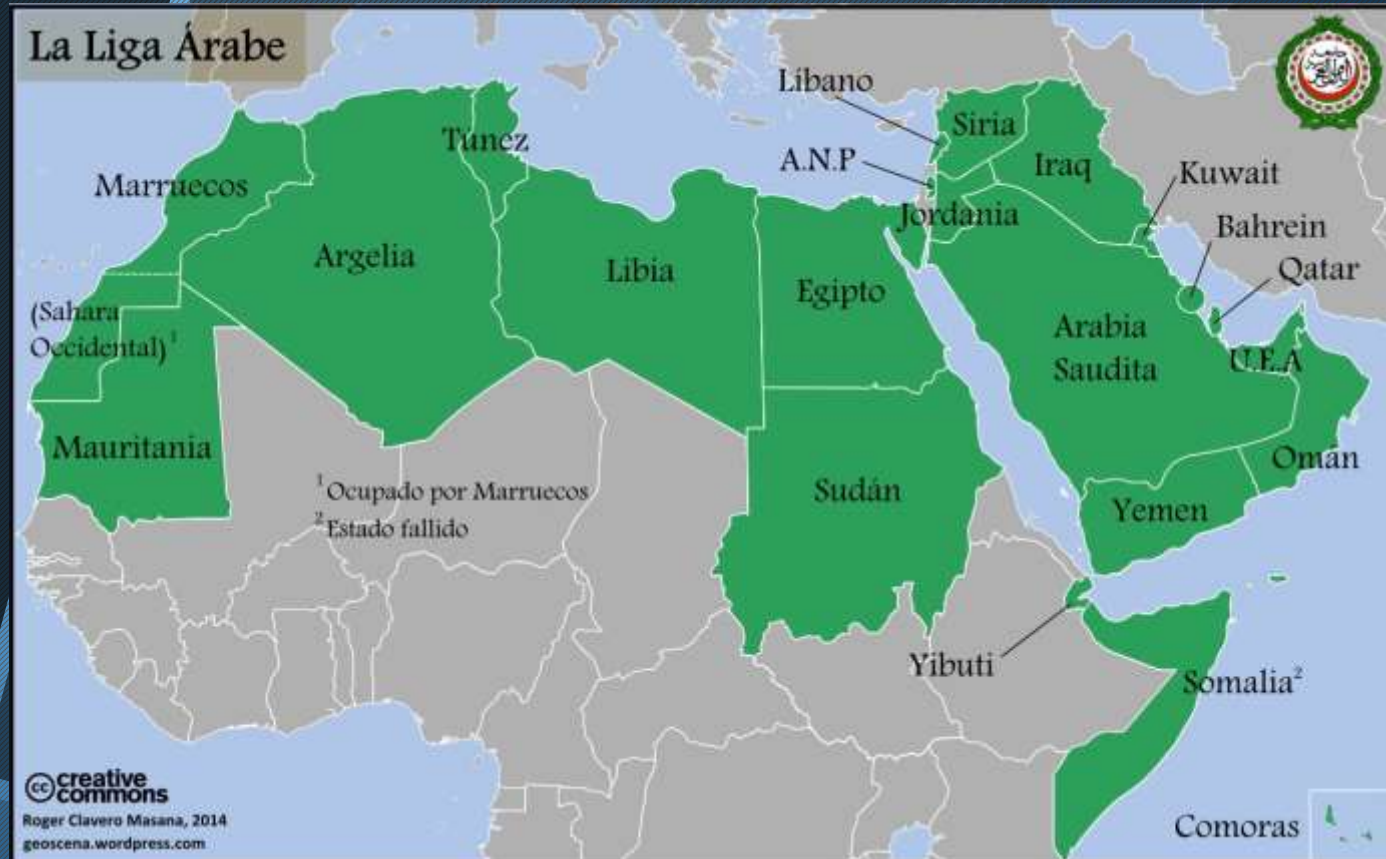
També s'ha creat **el dret internacional**, una sèrie de normes que tots els estats han de complir.

4. Els grans àmbits geopolítics

Les organitzacions internacionals

Són associacions que els estats han creat voluntàriament per tractar qüestions d'interès comú, adoptar decisions i **solucionar conflictes**.

Algunes son d'abast mundial, d'altres agrupen països d'una zona com la **UE** o la **Lliga Àrab**.



4. Els grans àmbits geopolítics

Les organitzacions internacionals

El principal organisme internacional de mediació entre els estats és l'**ORGANITZACIÓ DE LES NACIONS UNIDES. (ONU)**



4. Els grans àmbits geopolítics

La cronología de la ampliación de la OTAN

La OTAN, Organización del Tratado del Atlántico Norte, alianza político-militar



Miembros de la OTAN

Desde 1949



*- a partir de 1996 integró sólo estructuras políticas de la alianza. El 5 de abril de 2009 entró en estructuras militares de la OTAN.

Desde 1952



* - abandonó la alianza en 1974, pero dejó representaciones en ciertos órganos

Desde 1955



Desde 1982



Desde 1999



Desde 2004



Desde 2009



Secretario general de la OTAN Jens Stoltenberg

L'OTAN és una organització militar formada per 28 estats per una defensa militar comuna.

4. Els grans àmbits geopolítics

Els estats actuals entre la internacionalització i l'aprofundiment nacional.

La majoria dels estats esta condicionats per dos factors, un d'extern i un d'intern.

- 1) **FACTOR EXTERN:** els estats han hagut de transferir algunes decisions cap a les **INSTITUCIONS SUPRANACIONALS** (UE, tractats de lliure comerç, tribunals internacionals...)
- 3) **FACTOR INTERN:** a l'interior de l'estat hi han **reivindicacions de minories o pobles** que no se senten representats en la identitat nacional comuna. Segons com l'estat afronti aquests reptes, es pot tendir cap a la cohesió i resolució del conflicte o tot el contrari.

Aquestes tensions estan dintre d'un marc de globalització on els fluxos de mercaderies i de capitals no es veuen limitats per les fronteres. També és evident que les grans empreses multinacionals tenen un poder tan gran que fan dubtar de l'eficàcia o possibilitat real dels estats per gestionar amb plena sobirania els seus territoris.

4. Els grans àmbits geopolítics

Els estats actuals entre la internacionalització i l'aprofundiment nacional.

Com han d'afrontar els estats aquests reptes?

- El repte de ***la globalització***: amb més cooperació en les organitzacions i iniciatives transnacionals.
- El repte de ***les reivindicacions de les identitats internes diferents de la majoria***, amb iniciatives descentralitzadores que reconeguin la diversitat.

5. L'ONU, l'organització dels estats del món



L'Organització de les Nacions Unides es va fundar en 1945, després de la II Guerra Mundial, quan es van adonar que era necessària una organització per resoldre els conflictes de manera pacífica. Actualment 193 països són membres.

OBJECTIUS

- 1) **Defensar els drets humans.** Va aprovar *La Declaració dels drets humans, la Declaració dels drets dels infants, la Declaració dels drets de la dona.* Tots els països membres es comprometen a respectar-los.
- 2) **Mantenir la pau.** Emet resolucions de compliment obligat per als països involucrats en un conflicte. Si un país no les respecta, L'ONU pot sancionar i intervenir militarment. Organitza missions de pau en països en conflicte.
- 3) **Treballar en la cooperació internacional.**



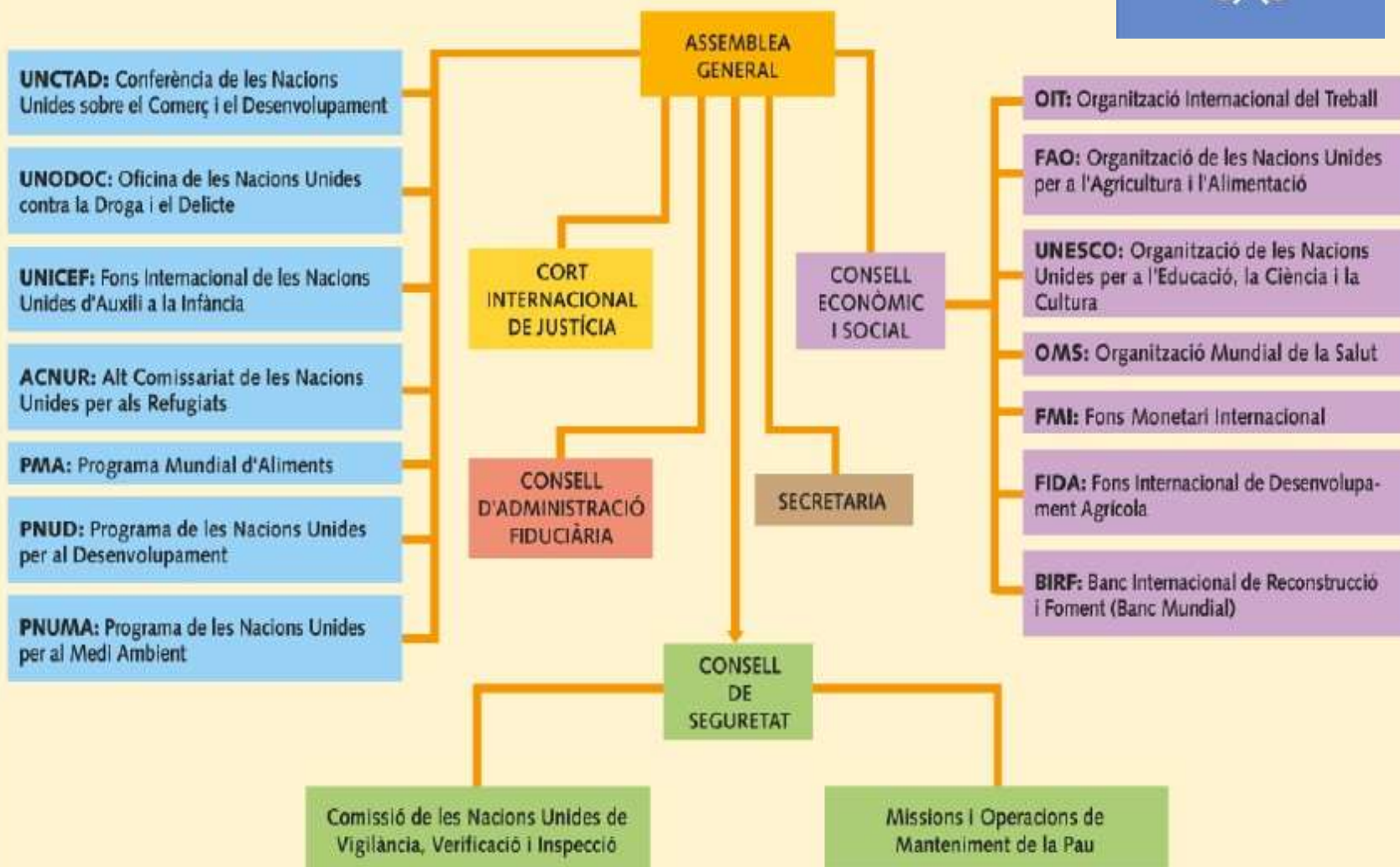
Espai on es reuneix l'Assamblea General de l'ONU



5. L'ONU, l'organització dels estats del món.



L'ORGANITZACIÓ DE LES NACIONS UNIDES (ONU) I ORGANISMES DEPENDENTS



5. L'ONU, l'organització dels estats del món



Organización Internacional del Trabajo

- Formula políticas y programas para mejorar las condiciones de trabajo y las oportunidades de empleo, y establece normas de trabajo aplicadas en todo el mundo.



Organización de las Naciones Unidas para la Agricultura y la Alimentación

- Colabora en la mejora de la productividad agrícola, la seguridad alimentaria y las condiciones de vida de la poblaciones rurales.



Organización de las Naciones Unidas para la Educación, la ciencia y la cultura

- Promueve la educación para todos, el desarrollo cultural, la protección del patrimonio natural y cultural, la cooperación científica internacional, la libertad de prensa y las comunicaciones.



Organización Mundial de la Salud

- Coordina Programas dirigidos a solucionar problemas sanitarios y a lograr los más altos niveles de salud posibles para todos los pueblos. Entre otras cosas se ocupa de la inmunización, la educación sanitaria y el suministro de medicamentos esenciales.



Grupo del Banco Mundial

- Proporciona préstamos y asistencia técnica a los países en desarrollo para reducir la pobreza y promover el crecimiento económico sostenible.



Fondo Monetario Internacional

- Facilita la cooperación monetaria internacional y la estabilidad financiera y sirve de foro permanente para la celebración de consultas, el asesoramiento y la asistencia sobre cuestiones financieras.

Amés l'ONU desenvolupa programes específics com

UNICEF (Fons de les Nacions Unides per a la Infància)

UNESCO (Organització de les Nacions Unides per a l'Educació, la Ciència i la Cultura)

OMS (Organització Mundial de la Salut)

5. L'ONU, l'organització dels estats del món

La intervenció de l'ONU en conflictes entre estats

Quan hi ha un conflicte greu, intervé la comunitat internacional tutelada per l'ONU. Solament autoritzen l'ús de la força en cas de legítima defensa davant una agressió.

Els membres de l'**ONU** (193 països) estàn obligats a resoldre de manera pacífica els seus desacords i a posar a disposició del **Consell de Seguretat** les seves forces armades per restablir la pau. No obstant això, aquest compromís s'ha trencat moltíssimes vegades.

Quan no és possible una solució pacífica a un conflicte, i la vida i la llibertat dels pobles implicats està en perill, l'ONU pot aplicar el **dret d'ingerència**.

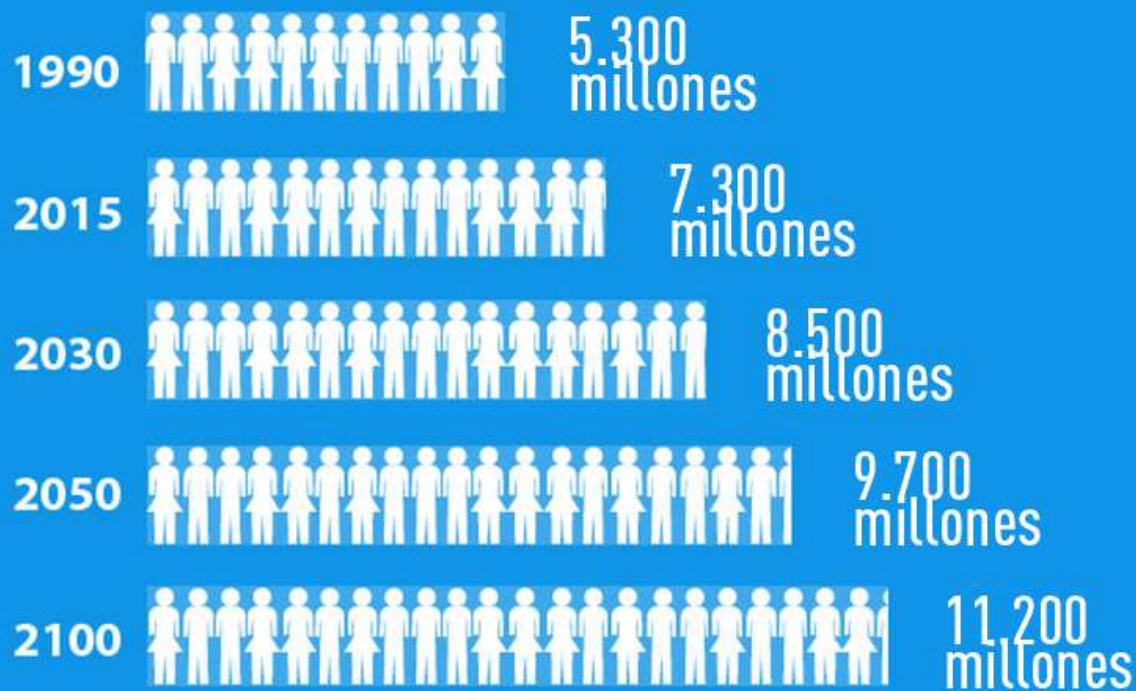
Aquest dret significa que l'ONU pot intervenir en un estat mitjançant la força i sense el seu consentiment per protegir a la població civil de la violència repetida i indiscriminada a la qual es veu sotmesa, o per ajudar en emergències humanitàries (genocidis, fam...)

Les forces armades de pau de l'ONU son els **cascos blaus**, estàn formades per soldats dels exèrcits dels països que integren l'ONU. La missió és crear o mantenir la pau en àrees de conflicte.



Previsió demogràfica pels propers anys d'aquest segle

POBLACIÓN MUNDIAL PREVISIÓN DE POBLACIÓN MUNDIAL HASTA 2100



Fuente: Departamento de Asuntos Económicos y Sociales de las Naciones Unidas, División de Población 'Previsiones demográficas mundiales: revisión de 2015'
Producido por el Departamento de Información Pública de la ONU

